

ANI (HATIRA)

O gün, o evdeki, o kedi,
Bak-iŖte, neler olmuŖ der gibi
Getirdi beni genliğime bıraktı.
Anı bahçelerinde Ŗmek sıcaktı.

zdemir ASAF

- Anı, bir kimsenin başından geçen ya da yaşadığı dönemde tanık olduğu olayları ve durumları konu edindiği yazı türüdür.
- Bu yazı türünün yazılma amaçları arasında; hayat tecrübelerini paylaşmak, olaylara açıklık kazandırmak, unutulmaya yüz tutan toplum değerlerini tanıtmak ve yaşatmak gibi unsurlar sayılabilir.

- Anı yazarı; yaşadığı olayı, üstünden zaman geçtikten sonra tarafsız bir bakış açısıyla kaleme almaya, gerçeğe bağlı kalmaya, içten bir anlatım kullanmaya dikkat eder.
- Anı yazarı tanık olduğu olayları, kişileri ve dönemleri kendi bakış açısıyla ve kendi eğilimleri doğrultusunda verir.
- Yazar, anlatımda mektup, fotoğraf, günlük gibi belgelerden de yararlanabilir.

Türk edebiyatında anı türünün ilk örneği Babür İmparatoru Babür Şah'ın yazdığı Babürname adlı eserdir

Sonrasında vakayinameler, menakıpnameler, gazavatnamelerde anı türü diğer türlerle iç içe geçmiştir.

Halit Ziya Uşaklıgil'in Kırk Yıl adlı eseri, Batılı anlamda anı türünün ilk örnekleri arasındadır.

Tanzimat Dönemi'nde de anı türünün diğer türlerle iç içe verilmesi söz konusudur.

Bu türün Batılı anlamda ilk örnekleri Servetifünun Dönemi'nde verilmiştir.

Hüseyin Cahit Yalçın *Edebiyat Anıları* adlı eserinde anılarını anlatmaya çocukluk yıllarından başlamış ve 1925 yılına kadar geçen zaman içindeki yaşadıklarını konu edinmiştir.

Bu anılarında edebiyat, sanat ve basınla ilgili konulara ağırlık vermiş, bununla birlikte sanat ve edebiyat dünyasından pek çok insanı anlatmıştır.

Özellikle kendisinin de dâhil olduğu Servetifünun topluluğu sanatçılarıyla ilgili anıları, eserin temelini oluşturmuştur.

Tevfik Fikret, Halit Ziya Uşaklıgil, Cenap Şehabettin, Mehmet Rauf, Ahmet Şuayp, Hüseyin Siret Özsever, Ahmet Hikmet Müftüoğlu anılarda konu edilen belli başlı Servetifünun sanatçılarıdır.

Edebiyat Anıları, bu insanları ve içinde yer aldıkları tarihi anlatan bir kaynak olması yönüyle edebiyatımızda önemli bir yere sahiptir.

Sanatçı bu kitapta yer alan anılarında kendini, ön plana çıkarmadan olayların ve insanların içinde biri olarak vermiştir.

SERVETİFÜNUN DÖNEMİ'NDE TANINMIŞ ANI ÖRNEKLERİ

Cumhuriyet Dönemi, edebî tür çeşitliliği yönüyle oldukça zengin bir dönemdir. Bu dönemde anı türünde de birçok eser verilmiştir.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu	<i>Gençlik ve Edebiyat Hatıraları</i> <i>Zoraki Diplomat</i> <i>Anamın Kitabı</i>
Yahya Kemal Beyatlı	<i>Siyasi ve Edebî Portreler</i>
Refik Halit Karay	<i>Üç Nesil, Üç Hayat</i>
Abdülhak Şinasi Hisar	<i>Boğaziçi Yalıları</i>
Halide Edip Adivar	<i>Türk'ün Ateşle İmtihanı</i> <i>Mor Salkımlı Ev</i>
Yusuf Ziya Ortaç	<i>Bizim Yokuş</i> <i>Portreler</i>
Falih Rıfkı Atay	<i>Çankaya</i>
Necip Fazıl Kısakürek	<i>Yılanlı Kuyudan</i>
Oktaç Akbal	<i>Anı Değil Yaşam</i> <i>Hiroşimalar Olmasın</i>

Mustafa Kemal'in Mütareke Defteri

- Falih Rıfkı Atay'ın *Mustafa Kemal'in Mütareke Defteri* adlı eseri, Türk edebiyatında anı türüne örnektir.
- Yazar bu eserde; Mustafa Kemal'le ne zaman ve nasıl tanıştığını, Mustafa Kemal'in rejim değişikliğini haber verişini, yazı ve dil inkılabıyla ilgili anılarını vb. konu edinmiştir.
- Söz konusu anılarında akıcı, yer yer şiirsel bir üslup kullanmıştır. Eser, gerek işlenen kişiler gerekse olaylar yönüyle dönemin sosyal ve siyasi hayatına ışık tutması bakımından önemli bir kaynak niteliğindedir.

